TOIMETUS JA TALITUS:
Jõhwis, Rakwere tän 7-a
Telefon 48

Toimetaja kõnetunnid esmas päewal, kolmapäewal, nelja päewal ja laupäewal k 9—11

Kontor awatud kella 8—6

Alutaguse Teataja

Üksik number 5 senti.

TELLIMISE HIND:

1 kuu postiga	. . . .	45 senti.
3 kuud „	. . . .	130 „
6 „ „	. . . .	250 „
1 aasta „	. . . .	5 kr.

Tellimisi wõtawad wastu kõik postkontorid.

Käsikirjad, mis alalistelt kaastöölistelt ei tule, arwatakse maksu alla, kui neil tasunõudmine peale kirjutatud. Tarwitamata jäänud käsikirju ei hoita ilma wastawa soowiawalduseta alal.

Ilmub Jõhwis igal kolmapäewal ja laupäewal

Kuulutuse hinnad: 1 millim. 1 weerul kuulut. küljel 3 senti, lehe tekstis ja eesotsas 8 senti. Tööotsimise kuulutused poole hinnaga. Kuulutusi wõetakse wastu lehe ilmumise eelpäewal kuni kella 12.

№ 27. Jõhwis, laupäewal, 28. nowembril 1931. a. III aastakäik.

Põllutöökoja walimiste eel.

Kandidaatide nimekirjad koos. Alutagusel edumeelsetel wiis nimekirja ja põllumeeste kogudel kaks.

Põllutöökojawalimiste kihutustöö on alanud, see kannab waikset tasapisit iseloomu. Ei taheta põllutöökoda niiwõrd poliitiliseks teha, nagu see wast esialgu mõeldud oli. Nimekirjade eesotsas näeme rohkem arenenud põllumehi ja seltskonna tegelasi.

Alutagusel on põllumeeste, asunikkude, rentnikkude ja wäikemaapidajate ühisel nimekirjal wiis nimekirja:

I.

1. Jürisson, Jüri, 41 a., Jõhwi w.
2. Seestrand, Otto, 43 a., Woka w.
3. Lallo, Rudolf, 48 a., Jõhwi w.
4. Eljas, Gustaw, 51 a., Woka w.
5. Alaküla, Rudolf, 36 a., Mäetaguse w.

II.

1. Walentin, Eduard, 43 a., Järwe w.
2. Sallo, Rudolf, 40 a., Kohtla w.
3. Mänd, Rudolf, 42 a., Järwe w.
4. Miron, Albert, 42 a., Järwe w.
5. Nelman, Johannes, 42 a., Mäet. w.

III.

1. Rutoff, Kristjan, 51 a., Waiwara w.
2. Tartu, Woldemar, 31 a., Waiwara w.
3. Schulbach, Johannes, 60 a., Pretri w.
4. Gebar, Jaan, 55 a., Waiwara w.
5. Kastkow, Eduard, 39 a., A.-Joala w.

IV.

1. Prelmuth, Johannes, 31 a., Erra w.
2. Winni, August, 34 a., Maidla w.
3. Normak, Aleksander, 48 a., Püssi w.
4. Nurk, Johannes, 34 a., Püssi w.
5. Innus, Karl, 31 a., Erra w.

V.

1. Amer, Paul, 29 a., Tudulinna w.
2. Dawidoff, Erich, 31 a., Iisaku w.
3. Ambus, Siimon, 56 a., Illuka w.
4. Treilmann, Herbert, 33 a., Tudul. w.
5. Krass, Paul, 48 a., Iisaku w.

Põllumeeste kogudel on Alutagusel kaks nimekirja:

Jõhwi-Iisaku ringkond.

1. Glasmann, Robert — Tudolinna w.
2. Reisberg, Friedrich — Mäetaguse w.
3. Klemets, Rudolf — Jõhwi w.
4. Kask, Oskar — Iisaku w.
5. Rutof, August — Järwe w.

Auwere-Joala ringkond.

1. Tamm, Karl — Auwere-Joala w.
2. Wormansik, Ernst — Woka w.
3. Konno, Ado — Waiwara w.
4. Reisenbuk, Aleks. — Auwere-Joala w.
5. Torpan, Kristof — Auwere-Jaala w.

Spitsialistidel üks nimekiri wiie kandidaadiga eesotsas A. Kuusega.

Waresmetsa kultuursem metsküla.

„Rubla Jukust“ ja ihnsatest Waresmetsa meestest.

Waresmets. Nii mõnigi arwab, et see on mets kus elutseb palju wareseid. Wõib olla ehk see on ka kunagi ennem nii olnud, sest praegustki Waresmetsa küla on igast küljest suure metsaga ümbritsetud ja kus nii tihtigi nähakse krimiminaalsiid ringi luitamas. Neil päewil on isegi paar põdragi nähtud.

Waresmetsa küla on praegust jõukamaid külasid terwes wallas. Kõik elamud on — Soome eeskujul — wärwitud. Põllumehed on ka suurem osa uuendustele wastuwõtlikud ja mitmedki kultiweeriwad hoolega sold. Selleks laenu ei tarwitata — puha kõik tehakse omal jõul. Külas on mitmelgi peremehel omal peksumasin ja mootor. Üks peremees tahtis õige kokkuhoidlik olla, selleks segas ta — mootori jaoks — petrooleumi weega, tähendades: „Küll wesi petrooleumiga ühes ka ära põleb.“ Aga ei põlenud. Petrooleum põles küll ära, kuid wesi jäi ikkagi järele. See on waid mõnel waresmetsalasel halb omadus, et armastab rahwa hulgas hoobelda: „Kellel raha on sellel on teda alati.“

Waresmetsas on juba hulga aja eest tsimmannikultuur wäljasurutud, ja selle asemel on asutatud ÜENÜ osakond, mis on juba ka seitse aastat edukalt töötanud. On juba mõne aasta eest awar rahwamaja ehitatud. Seestpoolt on küll teine ajakohaselt ehitatud kuid wäljastpoolt tuletab küll heinaladu meelde ja talwel wõib ka tihtigi peol oma raha eest — tublisti külmetada.

Noored wõtawad kõik innukalt seltsitööst osa. Korraldades igasuguseid kursuseid, alles hiljuti olid jälle kudumiskursused. Igatepidi ollakse kohe uuendustele wastuwõtlikud, ainult moodsaid tantse põlatakse. Selle kohta ei oleks ka ju midagi öelda, kui oleks tantsitud wanu eesti tantsusid, kuid tantsitakse wenemaiguliši. Mõned üksikud noored tahawad ajale kaasas käia, siis ka tantsiwad moodsaid tantse, need tulewad liig koomiliselt wälja — tantsitakse siis neid nii, nagu oleks kanad kammitsas taarutanud.

Kõige rohkem ikka seltsi heaks teewad tööd Dadonowi Karli ja Karbi Karla. Wiimane on wist küll taewataadil kohe seltside jaoks tehtudki, sest Karla jõuab igal pool seltsijuhatuses töötada, küll Waresmetsas, küll Iisakus, meiereis raamatupidajana, kirikunõukogus, põllumeeste seltsis ja jumal teab kus ikka weel. On Karli küll peremeesmees ja weel poissmees — sellepeale waatamata, et seltsidest innukalt osa wõtab — on tal siiski kodus kõik korras.

Ah jaa, üks preilna teeb ka weel „tubliste“ seltsi heaks tööd. Korra oli ta ise pahandanud: „Küll on need ajalehemehed! Kõike nad panewad lehte, aga mind ei pane ja kui palju ma olen laineid löönud.“ Lainelöömine on muidugi selles olnud, et see preilna oli paaris kohas — meie keeles öeldud — kördi keetmisekursuseid annud.

Nojah omalajal tegi weel Waresmetsale omakohase kuulsuse „Rubla Juku“. Nime oli sellest saanud, et ta awas omale rahategemise töökoja, kus siis rublasid walmistas. „Rubla Juku“ oli weel niisugune saks, et armastas seltsmanda käsu wastu eksida. Korra läbiotsimise ajal oli ta ise politseile öelnud: „Politsei härra, sinu asi läbi otsida, aga minu asi on jälle warastada“. Möödunud aastal hakkas jälle „Rubla Juku“ kodus kartuleid realiseerima, kuid peagi politsei konfiskeeris kartulite realiseerimise „wabriku“ ja wabrikant nüüd jälle paigutati trellide taha.

Ei oleks enam midagi Waremetsa küla kohta halba öelda. Küla on igatepidi korralik ja eeskujulik. Ainult weel küla nime mustawad kurjad miniad, kes ammasid peksawad. Noh need miniad ei ole ka Waresmetsast pärit on hoopis wäljast inspireeritud.

Jaan Ots.

Parwetajate ‚Mahtra sõda‘

Rewolwriga 100 mehe wastu...

Arutatakse Johannes Pälli süüdistust. Kaebealust süüdistab wene mees Dimitri Sadejew enda sõimamises ja rewolwriga ähwardamises.

„Noh, kas tunnistate ennast süüdi — küsib kohtunik?“

„Ei tunnista.“

Antakse sõna kaebajale, kes seletab, et temal olnud palkide parwetamiseks palgatud wailmis sada meest, kui kaebealune pannud oma weski tammi kinni, nii, et palkide parwetamiseks tilkagi wett pole tulnud. Kaebaja läinud siis ühes mõne teise mehega kaebealuse juure ja palunud ilusti, et ole hää mees ja anna meile wett palkide parwetamiseks, kui kaebealune saanud wihaseks. Haaranud toast rewolwri, sõimanud wee tahtjaid „kommunistideks“ ja ähwardanud neid rewolwriga maha lasta.

Nüüd antakse sõna kaebealusele.

Kaebealune seletab asja hoopis teisiti. Nimelt pidanud kaebaja temale maksma iga päewa eest, millal ta oma tammi läbi wett annab teatud summa, kuid, et kaebaja oma arwet pole õiendanud, siis pannud ta tammi kinni, siis tulnud aga kaebaja 30—40 mehega, kõigil poolsaed ja kirwed seljas, kaebealuse hoowi peale ja nõudnud wäewõimuga wett, ähwardades tammi maha lõhkuda, kui wett ei anta. „Eemal olla weel mõnisada meest tulemas olnud.

„See oli just kui „Mahtra sõda“ — lõpetab kaebealune oma seletust. „Terwe hoow oli poolsaagedega mehi täis, ning wälja pealt tuli alatasa juure. Siis mina tõin rewolwri ja ähwardasin igaühte maha lasta, kes tammi peale peaks minema, ehk seda julgema lõhkuda.“

„Ka ei sõimanud mina neid kommunistideks, waid ütlesin, et minge Wenemaale, sarnast kommunisti tööd tegema — kui kuulsin, et kaebaja tammi maha lõhkuda ähwardas.“

Kohtunik leiab, et terwe see lugu on tõesti segane kui „Mahtra-sõda“ ning lükkab asjaarutamise edasi uusi tunnistajaid juure kutsudes.

Poisi löömise eest 2 kuuks vangi

Wäike Rõõmus seisis rõõmsalt kohtulaua ees.

„Aleksander Weski süüasi“ — kuulutab kohtunik.

Kaebaja puldi taha asub Karl Rõõmus ühes oma wäikese pojaga Ferdinand Rõõmusega. Karl Rõõmus süüdistab kaebealust oma 9 aastase poja löömises. Nimelt löönud kaebealune Weski tema poega jalaga, mille tõttu wäike mees terwe nädala woodis lamas. Ja kõike seda ainult sellepärast, et pisike Rõõmus tema lehmad oma kapsastest ära ajas. Kaebealune Weski ennast millestki süüdi ei tunnista. Wäike Rõõmus, kes ka tõesti rõõmus poiss on, kuulatakse tunnistajana üle.

Wäikesel Ferdinandil ei ulatu nina kohtulauanigi, ning arwatawasti ei näe ta isegi kohtunikku selle taga, kuid ikka wastab ta julgesti ja arusaadawalt kõigile küsimustele, mis talle lauatagant tulewad.

„Noh, kes sind siis lõi, wäike mees“, küsib kohtunik. „Weski Aleks ikke“ on julge wastus. „Kas see mees wõi?“ küsib kohtunik edasi. „See nehl“ „Kuhu ta sind lõi?“ „Siie“, näitab wäike mees, kuid kohtunik ei näe seda ja käsib poissi kaugemale minna kohtulauast.

„Noh siie“, näitab poiss uuesti juba eemal lauast, nii, et ka kohtunik nüüd seda näeb.

„Millega ta sind lõi — ja miks“. Ja nüüd seletab wäike mees pikalt ja laialt kuidas lugu juhtus.

„Enne tahi mulle weel sõelaga lüia, kuid siis perast lõi jalaga“ — lõpetab pisike Rõõmus oma jutustuse.

„Noh, nii wäike mees“, küsib kohtunik. „Räägib paremini kui mõni wana mees! Aga kas päewapalka ka tahad?“ küsib kohtunik edasi.

„Ja ikke tahann!“

„No kui kaugelt sa siis tulid.“

„Ei tea“ wastab noor Rõõmus, ise punastades, nagu häbenedes, et miks just selle wiimase küsimuse peab ta kohtunikule wõlgu jääma. Kuid selle küsimuse wastab juba wäikse mehe eest tema isa.

Kuigi kaebealune ennast ikka süüdi ei tunnista, mõistab kohtunik ta süüdi ja karistab teda kahekuulise arestiga.

Wäike mees saab oma tunnistuse andmise eest 7 krooni käigu kulu.

Kohtla peod.

21. now. korraldas Kohtla algkool sama kooli heaks Kohtla tuletõrje seltsi saalis peoõhtu näidendi ja segakoori lauludega. Pidust osawõtt keskmine. Ettekanded meeldisid publikumile. 22. now. samas ruumes oli näokatte pidu. Korraldajaks oli eraisik enda tasku huwides. Tantsu ajal mängiti ka paar 1 waat. näidendit ja lauldi publikumile mitte sobiwaid laule. Tegelasteks osutusid ka mõned keskkooli õpilased. Mürgeldus oli mürgine.

Ehkki 21. now. puudus pidult politsei, oli siiski kord rahuldaw, kuna järgmisel õhtul oli see otse ümberpöördud.

Mürgelduse lõppwaatus: 2 inimest peksti weriseks ja pidu lõpetati warem määratud aega.

Kohtla-Järwe ametnikel palka maha.

Riikliku põlewkiwi kaewanduse juhatusel on otsus, et alates 1. jaan. 1932. a. wähendatakse kõikide ametnikkude palkasid 10% wõrra. Tööliste palgatingimused jääwad endiseks.

„Asunik“ tõi asunikule õnnetuse

Esmaspäewal, 23. now. jäi Ereda asuniku hobune wankriga Kohtla jaama ülesõidukohal „Wiru-Wälgu“ alla. Rong lõikas hobuselt jalad ja haawas surmawalt. Mees tõi Kohtla jaama karkuleid kahe hobusega, tegi wäikese „asuniku“ ja hakkas koju sõitma, istudes esimese hobusele, kuna teine endamisi taga tuigerdas.

„Maudshuuria keiser“ Pu-Yi.

Kohtla naised lähewad meestest ette.

Möödunud kewadel asutatud maanaiste selts tegutseb Kohtlas edukalt. Lühikese aja jooksul on toime pandud mitmekesiseid kursuseid ja ekskursioone. 16—29 now. J. Wilkowi talus prl. Bahmanni juhatusel töötab 25 inimest keetmise alal.

Hiljem asutatud „Naiskodukaitse“ ja „Gaidid“. Seltsi elu tung on Kohtlas naistel suur, nõnda et püüawad meestest ette minna.

„Luta Mihkel“ Waiwaras hädas.

Waiwara lastele on üldiselt tuntud nõnda nimetatud „Luta Mihkel,“ kes nagu kingsepp Naaskel püüab igas tähtsamas kohas olla ja enda teadmist jagada. Ka harwa juhtumeid, mil ta mõnest matusest, wõi pulmast puudub. Tema saatus on aga praegu wäga kurb, millega ükski, waiwarlane leppida ei saa.

Waremalt hoolitses ta eest kohalik jaama ülem, tehes ta heaks korjandust. Mees oli tublisti söönud, riideis ja jalanõudes.

Nüüd saab aga mainitud isik, hoolekande ministeeriumist iga kuu 25 kr., aga ta on loome täis, näljas, räbalais riides ja jalanõudes, mille pärast temasse enam keegi heatahtlikult ei taha suhtuda. Ühiskond on siin surnuks wainud! Kas tõesti peab seee nii olema?

20 kroonilise hobuse müügi lugu kohtus.

Kui pea ei ole selge, siis ei saa isegi kauabst aru.

Kutsutakse kohtulaua ette terwe rida kaebealuseid: Rudolf Arro, Heinrich Pilsikin ja Ottomar Niine, keda kõiki süüdistas Aleksander Petrumaa enda petmises. Nimelt olla kaebealused Waiwara laadal temalt hobuse wälja petnud, makstes 100 kroonilisest hobusest ainult 20 krooni.

Kaebealused keegi ennast süüdi ei tunnista.

Antakse sõna siis kahjukannatajale, kes seletab, et tema läinud Waiwara laadale. Laadal saanud kokku kaebealuse Niinega. Niine kutsunud teda õllepoodi ning tahtnud temaga hobust wahetada, lubades 100 krooni peale panna. „Ainult 10 krooni“ — parandab Niine.

„Sada krooni,“ kinnitab kahjusaaja, kas wõi wandega ja jutustab edasi. Õllepoes joonud nad kolm pudelit õlut, kuid mis siis edasi sündis sellest ta midagi ei mäleta. Teisel hommikul aga ärganud üles kusagil kraawis — ning siis polnud enam hobust ega hobusepassi.

Mis te siis joote ennast nii täis, et isegi ei mäleta, mis telega tehakse noomib kohtunik kahjusaajat.

„Jah, kui joogi sisse Jumal teab mis asja pannakse — noh!“ — kurdab kahjusaaja.

„No kes teile nüüd joogi sisse midagi pani“ — ei usu kohtunik.

Kuulatakse üle tunnistaja, nüüd see tõendab ainult kaebealuste seletust. Nimelt olnud tema ise juures, kui kahjusaaja kaebealuse Pilstkowile oma hobuse müünud 20 krooni eest.

„Kas nägite ise ka seda hobust — ja kas see wast rohkem wäärt ei olnud kui 20 krooni?“ — küsib kohtunik.

„Oh, mis nüüd rohkem wal — eks ta ikka üks „kaikas“ olnud. Mina ei oleks ka seda wõtnud ilma rahata!“ muhab tunnistaja.

„Eks ta öld ikka üks surija . . .“

Kohtunik mõistab kaebealuseid õigeks.

„No waadake nüüd, et teine kord joomisega liiale ei lähe — see aga teile kooliraha" — ütleb kohtunik weel kahjusaajale hoiatuseks.

Hobune leitud.

Jõhwi politsei jaoskonda on toodud hobune, kes ilma peremeheta oli.

Tikow suri.

Eile leiti Jõhwi Haigemaja t. 4. surnuna Jõhwis Narwa tän. 39. elutsew Anton Nigula p. Tikow surnuna. Ta oli suur alkoholi tarwitaja ja selle tõttu ka oli surm nii äkiline. Tikow elas wiimasel ajal ametita.

Üldise haigekassa loengud õnnestusid K.-Järwel.

Üldise haigekassa korraldusel peeti Kohtla-Järwel terwishoiu küsimusi käsitawaid loenguid. Kõnedega esinesid hoolekande seaduste alalt tööhoolekande ministeeriumi direktor Sonin ja end. minister L. Johanson ning riigikoguliige J. Klesment.

Walguspiltidega selgitawa loengu pidas isk. arst dr. Lasberg tiisikusest

Jõhwis motoristide ja traktorijuhtide kursused.

Kursuse algus 30. nowembril.

Masinatarwitajate ühisgute liidu korraldusel peetakse Jõhwis kalmenädalised põllumajanduslised masinistide traktorijuhtide kursused.

Soowijatel ülesanda Tarwitajate ühisusele wõi jaoskonna agronoomile.

Kas riigi-omawalitsusteenijate palkade kärpimine õigustatud

Ilmne pankrotitunnistus „maa hääle“ tegijaile.

„Maale minnes saame kõik koledasti peksa...“

Riigikogu põllumeeste kogude ja asunikkude rühmade poolt hiljuti suure hallooga alatud aktsioon kogu riigiteenijaskonna kui ka omawalitsusteenijaskonna wastu, kus pakkumistes kui „mustal börsil“ üksteise wõidu karjutakse maha palgast 20% ja 30%, on oma demagoogilise sisuga siiski warju heitnud kogu riigi-omawalitsus aparaadi peale, sama aparaadi peale, millise juhtimisest ja kasutamisest samad härrad siiski heameelega ja igati huwitatud, isegi niiwõrt huwitatud, et pole jõutud oma otsekoheste kutsehuwide suhtes — kutseühingu liigetele — põllumeestele mitte midagi pakkuda.

Tõepoolest, paljudele kodanikkudele jääb peale selle mulje, nagu oleks nemad, riigi- ja omawalitsusteenijate näol, otsekui ülekülwatud parasiitidega, kes wõtawad sealt, kuhu ta pole külwanud ning elawad aina teiste, eriti aga meie põllumajanduse turjal, weel enam, nagu oleks riigi- ja omawalitsusteenijad süüdi selles, et üleilmline majandusline kriis kui ka suurelt osalt meie oma wildak, otstarbekohatu ja oskamatu majanduspoliitika — on wiinud raskesse seisukorda meie põllumajanduse, on wõtnud wõimaluse aine tootjal saada aine eest hinda, mis tasuks tootmiskulud ja waewagi osalt kataks.

Ja kuna nende rühmituste käes on parteide poliitilised-kutsehuwilised ajalehed, siis teewad nad seal kihutustööd riigi-omawalitsusteenijaskonna wastu, teewad maal n. n. „maa häält“, esitades maal koosolekutel wastuwõtmiseks resolutsioone, et maha teenijate palgad; samad resolutsioonid on aga walmis küpsetatud juba linnas potipõllumeeste poolt ja rändawad ainult selleks maale et rünnata põllumeeste keskstaapi juba „maa häälena“.

Käesolewas wõtan ülesandeks kaitsta umbes 75% riigiteenijaist ja 85% omawalitsusteenijaist — kelle kallale on praegu tungitud otse puht walimiseelsete demagoogiliste wõtetega — tahan mõne reaga selgitada, et see kallaletung on waid inetu — otse teadlikult inetu mäng.

Enne asjale ligemale asumist pean konstateerima, et arwates käesolewa aasta 1. aprillist peale on üleriigi juba riigi- ja omawalitsusteenijate palkasid kaudsel teel 5—6% wõrra wähendatud ja nimelt arstiabi osalt teenijaskonna oma kanda weeretamisega, kui ka pensioni kapitali heaks maksu maksmistega — ja teenijaskond on selle wähenduse, kui paratamatuse wõtnud wastu nurinata; teiseks arwan, et osa riigi- ja omawalitsusteenijaist peaksid siiski palkade wähendamise alla kuuluma — ja nimelt suurte palkade saajad, sest julgen arwata, et 150—250 krooniga peaks kuus siiski äraelada wõidama, selle asemel et wõtta üle 250- kuni 350 kr. kuus.

Nüüd küsiksin mina neilt, kes praegu suure suuga palgawähendamise mõtet propageeriwad, kui ainukest, mis peaks weel maamehe silmis õndsaks tegema, et minna kurnatud maamehe eest „higistama“ wastsesse põllutöökotta ja tulewasse Riigikokku, miks alata nende härrade poolt palgawähendamise aktsiooni sealt otsast peale, kust ometi wõtta midagi oleks, miks on nad omad kihwtised nooled just sihinud nende kõikse wõitsemate wendade wastu, kas mitte seepärast, et kõrgemate palkade kärpimisel (tunduwal kärpimisel) saaks riiwatud nende palku, kes hingelises kui maises suguluses kärpijate endiga.

Wõin, kui tarwis, otse faktide najal tõendada, et meil on riigi- kui ka omawalitsusteenistuses sarnaseid palgasaajaid, kes saawad 250—350 ja rohkem kroone kuus, mõni hää saba- wähemalt 6—700 jne. + weel 100 Riigikogu liige!; kas ei oleks õigem kui põllumeeste ja asunikkude rühmad agiteeriks, et neil härradel saaks kõigil palka kärbitud oma 100 kr. wõrra kuus — teeks ometi kuus 7—8 miljoni senti ehk aastas ümmarguselt oma 100 miljoni senti. Mis on aga wõtta perekonnaga inimeselt, kes teenib kuus waewalt 60—80 krooni, nende pennidega peab otse kunstniku oskusega oskama ümberkäia, et kuu äraelada, peab iga penni kümme korda näppude wahel keerutama, kui teda käest äraanda. Peale harilikkude kulude, mis on igal, kes müüb oma tööjõudu, on riigi- ja omawalitsusteenijal, kellel alati kokkupuutumist kodanikkudega, weel lisakulud, peab korralikult riides olema, korralikult pügatud (juuksed — habe), peab lugema ajakirjandust kui ka üldse end järjest suuremate nõudmiste tõttu täiendama — kõik see nõuab weel erikulusid, millistest sageli wõiwad mõned teised oma tööjõu müüjad wast loobuda. Nii muuseas waatame siis ka mis läheb praegu maksma 4-liikmelise perekonna ülewalpidamine kuus: Toitmine á 15 kr. s. o. 60 kr. (15 kr. inimese peale, see on ju küllalt tagasihoidlikult wõetud), korter, küte, walgustus, wesi oma 25 — 30 kr. kuus, siis saun, pesu, juukse- ja habemeajamine jne. kr. 5 kuus, s. o. kr. 90—95 kuus, arstiabiks, riietumiseks ja jalanõude muretsemiseks ja walmiste tarbete rahuldamiseks kui palju siis jääb — olge lahked härrad 500—1000 kr. palgasaajad rehkendage see wälja — ja ometi on Teil julgust tulla ja öelda waho, mahol

Ega siis see weel, et aine hind tema tootjale on kole madal, millise asjaolu wastu keegi ei waidle ega mõtle seda ka mina teha, tee siis weel elu üldiselt odawaks, kuna meil on otse meelega lewitatud liiakasuwõtmine ja waheltkauplejate kildkond igal pool ja igal alal, nii ka siin: aine käib käestkätte enne mitu korda ja kui ta ükskord tarwitaja lauale satub, siis ei tunne tootja seda enam hinna suhtes äragi — arwab ei tea mis wäljamaa maiustuse olema. Tooksin siin paar wäikest näidet, kus tuttaw taluperemees müüs hiljuti tubli pulli eluskaaluga 26 puuda, kust liha sai (lihunik) umbes 16 puuda ja sai selle looma eest kr. 40. Lihunik sai naha eest kr. 15, nii et liha jäi talle kätte 25 kr. eest. Tapamaja kulud katsid sisikond ja pead-jalad, seega tuli see liha temale kätte 12 senti kilo, turult ostes peab aga tarwitaja selle liha eest maksma 40—45 senti kilost — kas pole see liiakasuwõtmine — 350—400%.

Ja nii on see pea kõigi ainetega. Isegi nii ühistegelised kui ka eraasutused maksawad maal piima liitrist 4—5 senti — linnas tarwitaja maksab aga juba 10—14 senti liitrist.

Lubage mul kahelda, kas on siin süüdi riigi- ja omawalitsusteenija, et aine tootja oma saaduste eest saab naeruwäärt wäikest hinda, tarwitaja aga selle eest peab maksma sageli 3—4 kordselt. Nii pole see mitte nende kahe ainega, waid see on meil üldine kurb nähe.

Mis on siis põllumeeste kutseesindus, riigikogu rühma ja kodade näol teinud, et seda karjuwat nähet kõrwaldada. Peab ütlema mitte midagi (kui wälja arwata riiklik rukkiost, ja seda algatas hra Strandmann — mitte põllumehed). Selle asemel, et hoolitseda oma kutseühingu liikmete kutseliste huwide eest, on linna potipõllumehed endi kõik energia rakendanud kihipoliitika teenistusse — et siis palgateenija turjal ratsutada riigikokku ja kodadesse soojadele kohtadele. Tolmutatakse riigis ringi igikulunud lööksõnadega, kui laisk kojamees wana kulunud luuaga — et siis sogases õhkkonnas endile häält korjata. Riigikogu liige A. Mekkart (sots.) ütles wäga tabawalt hiljuti Riigikogu Rahanduskomisjonis — et olete oinkorra sarnaseks teinud ja ajanud, et maale minnes saame kõik haledasti peksta, — kas pole see ilmne pankrotitunnistus põllumeeste kutseesindusele — riigikogu rühma näol?

— —

Inglismaa mäletab maailmasõja ohvreid.

Konstaabel omandas raha.

Kui Narwa maksuamet hakkas asja uurima.

34 kr. 14 s. eest aastaks wangiroodu.

27. aug. 1928. a. lähetati Narwa maksuametist Järwe rajooni konstaablile, kelleks osutus Ed. Üprus, nõudekirja Krouwergilt 1927. a. puhtakasumaksu 34 kr. 13 s. sissenõudmiseks. Aastase ootamise järgi, kui konstaablilt mingit teadet ei tulnud, Narwa maksuamet lähetas korduskirja ja kui sellele ka mingit wastust ei saadud, hakati wiiwituse põhjust uurima.

Konstaabli lauajuhendit järele waadates selgus, et esimene kiri on raamatusse sisse kantud, kusjuures märkus seisab, et see juba ammugi on korraldatud ja täieliselt maksuametile tagasi saadetud. Kuid maksuamet seda saanud pole.

Isiklikult teistkordselt maksu nõudma hakates esitas see Üpruse allkirjaga erakwiitungi puhtakasumaksu täieliku tasumise kohta.

Üprus wallandati ametist. Hiljem ta leidis isegi oma teo mitte õige olewat, sest ametist wabanedes saatis walenime all Krouwergile postiteel raha ära, kuid wiimane ei wõtnud seda wastu. Alles siis, kui Krouwerk ise Üpruse juure sõitis, sai tema raha ja sõidukulud Üpruse wennalt tagasi.

Üprust süüdistati nüüd raha omastamises, kirjade häwitamises ja raha raamatusse mitte sissekandmises.

Asi oli neil päewil rahukogus arutusel, kus Üprus seletas, et kirjawahetus wõis ainult maksuametis minna kaduma.

Üpruse süü raha omastamises ja kirjawahetuse häwitamises tehti aga kindlaks ja teda karistati aastase wangiroodaga.

Peolised „sõdisid“ Illukal.

Paukusid rewolwrid, wälkusid kaikad.

Mõni päew tagasi tekkis Illuka walla Nõmme külas tantsupeol külapoiste ja Kurtna laagrist peole ilmunud sõdurite wahel teadmata põhjusel lööming.

Külapoisid kiskusid wäewõimuga weltweebli kohustetäitja J. A. käest rewolwri ja ähwardasid kõiki kaitsewäelasi maha lömmutada. Mõni hetk hiljem kuuldus taluõuelt, kus peeti lahingut mitu rewolwripauku. Õnneks ei saanud aga keegi haawata. Ajawiitmata teatati sündmusest politseile, kellel korda läks kindlaks teha löömingust osawõtjate nimed. Kõik üheksa mürisutegijat, sama küla noormeest wõeti politsei poolt wastutusele.

—

Narwa-Jõesuus läksid lahkusulised kiriku alla.

Narwa-Jõesuus on lahkusulised uuesti kiriku koguduse alla tagasi läinud ja usu suhtes läheb elu endist rada edasi.

Wana usule tagasiminek on sündinud sel põhjusel, et uus usk ei andnud lahkusulistele midagi paremat, waid tõi uusi maksusid kaela palwelate üüride ja korrasholu näol, kuna aga kiriku eest pole üüri tarwis maksta.

Riisumine Konju külas.

Asunikult warastati maanteel raha.

Neil päewil teatas Woka wallas elulew Michail Semjonow politseile, et 21. nowembril kella 9 paigu õhtul tunginud temale samas wallas Narwa maanteel Konju külas asuwa Rõhka kõrtsi lähedal kallale samas wallas elulew Eduard S. ja riisunud palitu taskust 270 krooni raha.

Politsei poolt koostati protokoll ja järgmisel päewal wõeti Eduard S. wahialla.

— —

Sõdurid ülewas meeleolus.

Öö wastu 22. sp. nähti Wiru tänawal, kuis salk sõdureid omawahel sõneleb. Selgus, et „Sõd. kodus“ oli 21. sp. korraldatud mingisugune meelelahutuse õhtu. Ent palgapäewa tõttu tõusis sõdurite meeleolu õige ülewale ja wanu arweid mindi õiendama tänawale.

Ainult esmaspäeva õhtuni on aega omandada Rakwere Rahwamaja ja Haridusseltsi loteriipileteid, mis wõiwad **wõita 521 korda.** Loosimine teisipäewal kell 5 p. l. Rakweres.

Wõitude nimekiri neljapäwases lehes.

„Tubina-tsaari“ palees

Paar tundi Narwa arheoloogilises muuseumis.

Narwa muude ajalooliste ehitiste ja mälestiste kõrwal wäärib kõigepealt tähelpanu arheoloogiline muuseum, mis asub Peeter I palees. Aleksander II andis 1865. a. Peeter I palee ühes kõigi seal säiluwate ajalooliste esemetega Narwa „Suurele Gildele“, kuhu wiidi juba warem asutatud ajalooline muuseumi raamatukogu ühes teiste esemetega. Praegugi äratab too kuulsa tüübina monarhi palee oma ehitusel külastaja tähelpanu.

Narwa „Peetri majake,“ asudes Narwa-jõe kõrgel kaldal Rüütli tänawa lõpul on kahekordne kiwiehitis palkoni ja ärkliteega jõe poole, kus „kange tsaar“ 1704—1725. aastani sageli peatus. Kuni 1864. a. wiis allalastaw puusild paleest bastion „Pax“ wallile. Nüüd wõiwad ainult muuseumi külastajad imestada tolleaegse wägewa asupaika ja selle ajaloolist omapära.

*

Meri- ja kaubalinn Narwa asutati arwatawasti XIII sajandi alul, kui Eestimaa oli Taani wallitsuse all.

Aastal 1347. läks linn ostuteel saksa ordule Liiwimaale üle.

Aastal 1492, sõjariistade rahu ajal Wenemaa ja Liiwi ordu wahel ehitati tsaar Iwan Wassiljewitsch III käsul Iwangorodi kindlus.

Aastal 1558., 13. mail, põletati ja wallutati linn tsaar Iwan Wassiljewitschi ajal.

Aastal 1581., 6. septembril, wõitis Pontus de la Gardie linna raske pommitamise ja rünnakuga „rootsi alla“ ja ja 17. sept. kapituleeris ka Iwangorodi kindlus.

Aastal 1590., weebruaris, piiras tsaar Feodor Iwanowitsch linna ja 19. weebr. joosti tormi, mille tagajärjel rootslased astasid läbirääkimistesse, andes tagasi Iwangorodi kindluse, Koporje ja Jamo, mille järele lõpetati Narwa piiramine.

Aastal 1611. wallutasid rootslased wenelastelt uuesti Iwangorodi ja Koporje.

Aastal 1700. piiras tsaar Peeter Aleksandrowitsch Suur Narwat septembri algusest kuni 19. nowembrini, mil linn wabastati piiramisest Wepsküla lahingu tõttu. Kogu piiramise aeg pommitati rängalt linna.

Aastal 1704 peale 4-kuulist piiramist ja 10-tunnilist pommitamist wallutas Peeter Suur 9. augusil kell 2—3 p. l. tormiga Narwa ja sama kuu 17. päewal kapituleeris Peetrile Iwangorodi kindlus.

Aastal 1855, 6. juunil, ilmusid Narwa reidile 4 inglise sõjalaewa, 2 neist igaüks 80 kahuri ja 2 sõjalaewa kumbki 2 kahuriga. Wastu kella nelja hommikul awasid kahurpaadid Narwa-Jõesuus asuwale patareile marulise tule, mis kestis kuni kella 7 hommikul. Kella ühe paigu päewal awasid kõik neli laewa 164 kahurist marulise tule, mis kestis kl. 4 p. l. Arwatakse, et kogu 7-tunnilise pommitamise kestel lasti umbes 1.500, kui mitte rohkem, pommi laewadelt, mistõttu said kannatada paljud majad Narwa-Jõesuus. Laewad lahkusid. Kaitset juhtiwa kindral Dahleri sõdureist sai ainult 2 surma, ühel wiis kuul pea ja teisel mõlemad jalad ära.

Lugenud muuseumi juhist need ränged ajaloolised heitlused, wiib juttukas muuseumi juht huwitatu tolle tähtsa tsaari omaaegsesse maailma, kus igalt pildilt wahib wastu süngel pilgul mõni mees- wõi nais- ammusurnud wene isewalitseja. Peaaegu kõik laed on maalitud täis igasuguseid fantastilisi allegooriaid. Pildid kujutawad apostleid j. t. pühakuid. Leiduwad kahurid ja pommid Peetri ajast. 1647. a. säilunud nikerdatud kapis leidub peetriaegset sirwilist, pesu ja kristalli, kuulus tubin ja paar Peetri omatehtud nahkkingi.

Peetri magamiskabinetis äratab tähelpanu Peetri pähklipuust kirjutuslaud täidetud suure arwu sahtlitega, kus wõimas isewalitseja hoidis oma dokumente.

Neljast küljest eesriidega warjatud, mis kinnitatud 4 sambale, on puust woodi nöör- ja riide põhjaga.

Seal põõnutas kuulus tubina-tsaar. Suurele 8 nurgalisele puust lauale on maalitud õlis Baltimere kaart.

Et Peeter Suur oli suur puusepp ja laewaehitaja, leidub tuba nr. 7 suur lahinglaew „Schlüsselburgi“ üksikasjaliselt wäljatöötatud mudel 38 suurtükiga, mis olewat Peetri enese kätetöö.

Need esemed torkawad muuseumi kiiresti läbistades silma. Lähemal waatlusel on üksteise kõrwal tähtsad omaaegsed bürgermeistrid, wapid, wanaaegsed Narwa waated ja plaanid, Kreenholmi saar XVIII sajandil, majakesega, kus Katariina II 1780. a. puhanud ja lõunat söönud, terwe rida Narwa lahingupilte.

Unikumitena leiduwad keiser Konstantin Pawlowitschi käsul walmistatud reisupass 1825. a. ja Consul Bonapartilt allakirjutatud brigadiiri tunnistus 1804. a. Edasi leidub lippe, raudriideost, kiiwreid, mõõku, rida inglaste „süliiatud“ pomme, worm-riideid jne. Tähtsam on kapp mitmesuguste asjadega Hiinast ja Buhaarast, omapäraselt wappidega ilustatud rootsi oberst Brockell kirst, mis toodud tolleaegse rootsi kiriku wõlwi alt. Säilunud on 1741. a. tormist börsitornilt mahamurtud Merkuri kuju.

Suur torn-kell, mis wõtab oma alla poole tuba — omaette masin suure hammasratastikuga 1666 aastast wene katedraalist, mis näidanud aujalt aega 1781. aastani.

Muuseumis leidub klassikuid saksa-, prantsuskeeles 2 punasest puust kapitäit, 3000 köiteline kogu saksa-, ladina- j. t. keeltes.

Esikus on kuulid, ketid karistatule, hiigla pealkiri „Темная ворота“ messingist tähtedega 1848. aastast, mis 1876. a. maha wõeti.

Pea raske noist tähtsaist meestest ja weel tähtsamatest toolidest, kus kanged raehärrad istusid ja otsustasid linna asju ning kuuldes juht grammofonilikku seletust, kelle suust erwud aina lendawad kui puru, astud wälja tolle kange tsaari paleest, tundes kergendust, kui saad tänapäewa õhkkonda.

Tellige „Alutaguse Teatajat“.

1. detsembril

s. o. teisipäewal wõib igaüks jälgida oma silmaga, kuidas on wõimalik wõita Rakwere Rahwamaja ja Haridusseltsi loteriipiletiga 521 korda. Rutake kupongide saatmisega.

Kreenholm tühjeneb.

Lammutatakse wanu kasarmuid.

Põhjawajunute öömajad hädaohus

Umbes wiie aasta eest hakkas Kreenholm massiliselt tühjenema. Sel ajal tõsteti Kreenholmi wabriku walitsuse poolt tuntuwalt korterite hindu, mille tagajärjel elanikud hakkasid Kreenholmist lahkuma. Selle tagajärjel jäid mitmed Kreenholmi elumajad tühjadeks. Nii seisid kuni senini kasutamatult kasarmud nr—d 1; 6; 10; 11; 12 ja 13, neist igas üle 70 elutoa (kasarm nr. 10 koguni kolmekordne kiwiehitis). Kuna polnud tarwidust uute korterite järele, siis ei remonteeritud ka tühjalt seiswaid kasarmuid, mille tagajärjel hakkasid need lagunema. Möödunud suwe jooksul remonteeriti ainult kasarm nr. 1, sest see asub just suure Kreenholmi tee ääres kõigi külaliste silmade all. (Nüüd hakatakse kasarm nr. 1, kasutama kaitseliidu õpperuumina).

Iseäranis wiletsa wäljanägemise omasid puukasarmud Kulgul (13) ja Suwolowskis (12). Kuna nimetatud elamud asuwad liiklemiskohtadest eemal, siis hakkasid neid kasutama öömajadeks igasugune põhjawajunud element, kes rüwetas ja lõhkus kasarmute sisemust. Kohalikkude elanike silmis omandasid nimetatud majad halwa kuulsuse ning aramad kartsid koguni öösiti nende lähedusest läbi minna, sest tihti kuuldus majade seest pättide jutukõminat. Kasarm nr. 13 olid juba kõik ahjud lammutatud ja ütsitud telliskiwid laiali kantud.

Kuna kasarmud nii kui nii hakkasid ajahambale alla wandumo, siis otsustas Kreenholmi wabriku walitsus alata nende lammutamist. Esijoones lammutatakse Kulgul asuw nr. 13. Hiljem kuuldawasti lähewad weel teisedki sama teed. Arwatawasti püstitatakse lammutamiselemääratute asemele uued ajakohasemad ehitised.

Soome kilgulaew Narwas „kuiwal".

3 päewa tagasi saabus Soomest Narwa sadamasse soome kilgulaew, tuues Narwa ja ümbruskonna turu jaoks soolatud kilke. Nüüd on soomlased oma kilgusinnidega Narwa sadamas hädas: ei saa enam müüa. Teatawasti on ka kilgud monopoli all ja ostjal peab olema 1. järgu äritunnistus ja wastaw luba.

Narwa-Jõesuus 331 töötut.

24. now. oli Narwa-Jõesuu alewis registreeritud töötuid 331, neist 179 meest ja 152 naist, kes wajawad hädasti tööd.

Narwa-Jõesuu alewis ei ole ühtegi tööstust. Ainsamaks tööalaks on kalapüük, mis 5—60 perekonnale ülalpidamist annab.

Kajakad häwitawad lõhesid.

Kapten R. Konga, kes juhib Narwajõel reisijate aurikut, on tähelepannud, et kajakat häwitawad Narwa-jõest lõhemaimusid. Kohe selle järele kui Narwajõkke lasti suuremal arwul Narwa kalakaswatusmaja poolt lõhemaimusid, siginesid Narwa-jõele suured kajakate karjad, kes „töötawad" kalamaimude kallal hommikust õhtuni.

Öövalwe apteekides.

26. nowembrist kuni 28. nowembrini on öövalwes Joala tänawal asuw Mägari apteek.

Ettekandjad maksu alla!

Ühe Narwa kohwikuomaniku „geniaalne mõte".

Ühe Narwa südalinna kohwiku ettekandjad-teenijad on sattunud omapärase maksustamise alla, mille wäljamõtlejaks on sama kohwiku omanik. Teenijate seletuse järele wõtab äriomanik iga päew nende käest söögiriistade kulumise maksu 10 senti, millise summa wõtab kümnekroonilisest iga kuu lõpul maha. Kuu jooksul kogub söögiriistade k u l u m i s e raha kolme krooni ümber, millise raha pistab omanik südametunnistuse piina tundmata enda tasku. Nii saab kohwikuteenija peale prii söögi weel ainult 7 krooni palka tegelikult.

Kas ei seaks sama ärimees näiteks sisse järgmisi algupäraseid makse: söömisemaks, põrandakulumisemaks, rääkimisemaks jne. Geniaalne äriomanik pangu aga endal kõige kiiremas korras 10-sendilise maksu alla enda üpris leidliku peakolu.

Linawabriku haigekassa sissetulekud wähenewad,

surmajuhtumised suurenewad.

Linawabriku haigekassa andmetel oli 1. nowembril t. a. haigekassas registreeritud 450 meest ja 1033 naistöölist kassaosanikku — kokku 1589 inimest. Selle arwu hulka pole arwatud juhuslikke päewatöölisi, paarkümmend töölist, kes wabriku rajoonis töötawad ning haigekassa alla ei kuulu.

Käesolewa kuu jooksul on haigekassas registreeritud 6 surmajuhtumit perekonnaliikmeid ja 4 kassa osanikku — kokku 10 juhtumit. Harilikult nähtena on et kewadel talwekuudel ja sügisel eeltalwe surma juhtumite arw tõuseb; suwel aga langeb.

Nii on märgitud märtsist — augustini waid paar juhtu. Kuigi haigekassa sissetulekud wähenewad 10 protsendilise tööliste palkade alandamisega, wähenewad wastawalt ka haigekassa wäljaminekud 1/3 wälimaksu korral, mis hakkab maksma 1932. a. 1. jaanuarist.

Käesolewal aastal sünnib wäljamaksmine endistel alustel, s. o. enne palga wähendamist saadud tasu suuruse järele. Wiimase asjaolu tõttu wõib arwata, et haigekassa aastaaruanne lõpeb wähese puudujäägiga.

Kotshnewi laewad hädaohus.

Narwa ja Narwa-Jõesuu wahelisel uuel teel hakkawad konkureerima autobusid.

Narwa linna ja Narwa-Jõesuu wahel peawad ühendust reisi- ja kaubaweoks Kotshnewi aurikud. Nüüd aga näib, et neid aurikuid ähwardab hädaoht. Narwa-Jõesuu alewi ja Narwa linna wahele ehitatakse uus tee ja seda uut teed mööda pannakse liikuma autobusid. Juba liinide kättesaamiseks on alanud wõistlus. Seda uut liini tahawad oma kätte saada alewist H e e k ja linnast P a a p ja L e p p i k.

Kui see uus liin awatakse, siis on laewadel tõesti raske wõistlust pidada autobusidega. Autobus wõib umbes 15-kilomeetrilise maa ära sõita 1/2 tunniga, kuna laewal selleks tund aega tarwis läheb. Peale selle peab ütlema, et suwitajal on autobust kasulikum tarwitada kui laewa, sest et pole autobusi sõidu juures ümberistumist tarwis, kuna aga laewale tuleks jaamast esialgu autoga sõita ja alewi sadamast jälle uuesti auto wõtta, kuna autobus wõib suwitaja keskalewi wiia odawama hinnaga, kui laewasõit kahe auto oisaga. —

Juhannes Killip.

Uudist pealinnast.

Pimedus ja suured asjad. — Jaan Jaago ja amatöörid. — Jumal tulgu appi!

Aga see on hea, see pimedus. Sest pimeduse kate all harilikult sünniwad suured asjad. Ja maailm on täis suuri mõistatusi ja sauri saladusi. Monopolid ja inflatsioonikondid käiwad mõirates mööda Riigikogu kuluaare, pangahärrade tube ja mööda Tallinna kõweraid ja külmi tänawaid otsekui mõrgajad lõukoerad ja otsiwad, keda nemad saaks neelda. Sotsid ja kogumehed räägiwad küll, et nad on nüüd kaduloomad, et meie punaroheline walitsus on nemad teinud taltsaks otsekui lustiwalged tallekesed ja et nemad ei too mitte midagi muud, kui üksnes suurt kasu armsale maarahwale. Aga waene kodanik ja riigiametnik ei usu seda juttu. Ta wäriseb ja lõdiseb otsekui haawaleht tuule käes ja ootab hirmuga järgnewaid päewi. Sest kui need elukad muutuwad metsikuks, siis ei päästa kodanikku enam ükski sõjawägi ega gaasikindel warjend.

Sügisetormid on pääsenud wallali. Nad on eriti kõwasti tuiskama hakanud meie spordimaailmas. See on küll nii olnud iga aasta, kui Jaan Jaago wõi mõni teine kuulus rammumees Tallinna tuleb. Sest siis kerkib jälle üles küsimus: kumb on kõwem, kas asjaarmastaja wõi amatöör. Ja seda küsimust on lahendada sama raske, kui sedagi, kas siseministeerium on oma kambamees, wõi mitte.

Praegune olukord frondil on niisugune:

Juba suwel Jaago awaldas asjaarmastajatele teadmiseks, et tema tuleb sügisel Tallinna. Et kui maadlejad tahawad proowida tema wõimeid, siis tehku nad aegsasti ettewalmistusi, et tema Jaago endiste aastate eeskujul wäljakutset mitte siis ei saaks, kui ta juba Eestist lahkunud oli.

Asjaarmastajad sellele ei wastanudki. Nüüd on Jaago siin. Ta nõuab 50 % maadluse sissetulekust omale — siis on nõus pistma rinnad kokku iga asjaarmastajaga. Asjaarmastajad omalt poolt aga seadsid üles teised tingimused: tulgu Jaago mõnda spordiseltsi ja maadelgu seal. Ilma rahata. Ühesõnaga — mõlemad pooled on maadlusega nõus, aga kummalgi on oma eritingimised.

Siis Jaago sai kätte maadleja Wingi — tollesama, kes nii edukalt tuulutas suwel Neeser-Neströmi. See mees on nõus temaga „Grand Marinas" maadlema.

Ekrawelilt aga 12 tunnil kuulutas Wingi elukutseliseks ja deklareeris, et temal selle maadlusega ei ole miskit tegu ega pistmist. Et Wingi ja Jaago kohtamisele tuleb waadata, kui tawalisele elukutseliste matshile.

Ja nii jääb wist maailma lõpuni otsustamatuks küsimus: kumb on kangem, kas Jaago, wõi asjaarmastajad?

Kuid Tallinnast on ka häid uudiseid. Kõigepealt: pole mingit kartust, et Ülemiste wanake lähemal ajal linna uputama hakkab. Sest äsja on jälle kraabitud üles terwe rida tänawaid ja neil liutsewad mullawallid ja kaitsekraawid, otsekui sõja ajal Narwa all. See näitab, et linn kaugeltki weel walmis pole. Ta ei saagi olla, selle eest hoolitsetakse juba raatuse peal. Kui muud enam teha ei ole, siis hakatakse aga uuesti otsast Raekojaplatsi üles kaewama. Muidugi südatalwel, siis kui maa külmanud on.

Mardipäew oma maskeraadidega ja hanisöömistega on läbi. Kehw oli ta tänawu — ei olnud maskeraadil suuremaid olemist ega kuuldawasti ka kuskil mujalgi. Üks minu rikas sõber, ajakirjanik, kes oma kapitali, ligi 1000 krooni kewadel pani Scheeli panka hoiule ja nüüd igapäew murelikult pangaukse taga waatamas käib, kas Scheel juba oma miljonitega panka on jõudnud ja hoiusummasid wälja maksma hakkab, ütles mulle, kui ma küsisin, et kuidas on siis tänawu mardihanega, järgmiselt:

„Minewa aasta sellel ajal oli m i n u l mardihani. Tänawu aga o l e n m a i s e mardihani."

Nii ütlewad wäga paljud. Sest kes meist ei oleks teatawal määral hani?

Oppositsioon aga saab asjast aru. Tunneb nooti. Tema wähemalt ei taha kukkuda haneks. Ja sellepärast ei tee ka krisi. Ütleb nii: söögu walitsus ise see supp ära, mis ta keetnud on. Ja parlamendi kuluaarides walitseb põhjendatud kartus, et kui nüüd praegune walitsus peaks astuma tagasi, siis uusi ministreid wististi sunniwiisil mobiliseerima peaks. Et sellepärast kogumehed tahawadki presidenti. Kui niisugune suur mees walmis, siis see muudkui tuleb ühel ilusal päewal Riigikokku ja näitab näpuga meeste peale ja ütleb: Sina Jüri oled tänasest peale siseminister, sina Jaan wälisminister, Mihkel rahaminister, August sõjaminister jne. Siis tänagu iga kodanik taewaid, et ta mitte Riigikoguliige ei ole.

Kõigile usklikkudele on aga see hea, et need maised asjad nii segamini ja sassi kipuwad minema. Igasuguseid adwentiste, baptiste ja kõiksuguseid muid iste sigineb juure kui seeni. Nad kõik kuulutawad wiimast päewa ja Jumalariigi peatset tulekut. Usklikke tuleb ikka enam ja enam palwetundidesse ja waimulikkudele koosolekutele ja kõik see näitab, et inimesed on tüdinud maistest asjadest. Isegi ajakirjandus pühendab usule wiimasel ajal enam ruumi. Uus nädalleht „Tempo" toob ringküsimuse meie waimulikkude kirikuwürstide seas teemil: „Miks ei pea inimesed lugu kümnest käsust; „Pühapäew" toob igas numbris härda jutluse armsale ristirahwale. Igast asjast paistab, et nüüd, mil peenike peos, on inimesed kanged pöörama Jumala poole.

Kui ma Jumal oleks, ma ei teeks neist palwetest wäljagi. Mitte ei kõssatski. Ma lihtsalt oleksin haawunud: ah ainult siis, k u i t e i l h ä d a k ä e s on, tulete minu juurel Dubkil

Ja näitaks pikka nina. Sööge ise, mis te keetnud olete. Ainult Narwa läheksin. Ja sinnagi ainult Rasputini pojana. Aga enne laseks jalga, kui kerepealesaamine tuleb. Juhannes Killip.

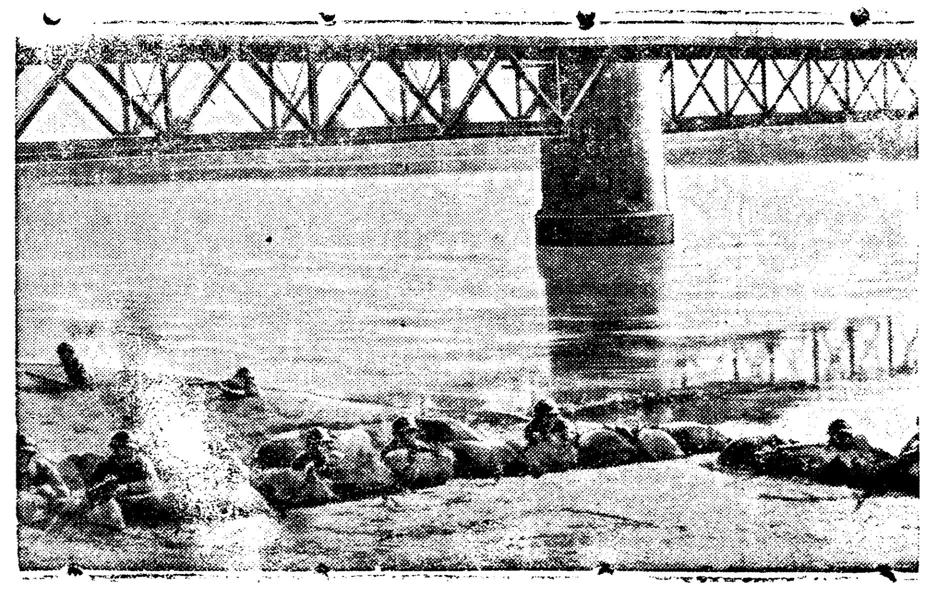

Nonni jõe sild. Pildil jaapanlased waritsemas hiina rööwjõukusid.

Põrandaalused liigutawad.

Eesti — Wene piiril on märgata piirijooksikute sagenemist.

Uue põrandaaluse wõrgu loomine raskendatud.

Wiimasel ajal on märgata Eesti-Wene piiril piirijooksikute sagenemist. Sügise tulekuga on hakanud Eesti põrandaalused tegelased kewadel segamini paisatud „löögimeeste" ridu korraldama. Näib, et Eesti põrandaaluste kommunistide segipaisatud ridade korraldamine toimub Narwa kaudu.

Mõni päew tagasi öösel Narwa jaoskonnas Eesti-Wene piiril aset leidnud wastastikune laskmine Eesti piiriwalwuri ja tundmatu isiku wahel, kus tundmatu sõjariistus mees põgenema pääsis, arwatakse olewat ühenduses Eesti põrandaaluste tegelaste ridade korraldamisega.

Arwatawasti tuli sõjariistus mees SSSR-ist Eestisse ja kadus põranda alla.

*

Et Eestis on aktiiwsemad põrandaalused tegelased kas wangistatud ametiwõimude poolt wõi põgenenud SSSR-i, siis tekitawad mõningaid raskusi uue kindla põrandaaluse wõrgu loomine Eestis. Kommunistliku salaluurekooli wiimasel kursusel olewat õppinud mitu eestlast, keda kawatsetakse saata üle piiri Eestisse organiseerima uusi lööksalku.

Eriti tahetakse sondeerida pinda töötute keskel, kus arwestades praeguse tööpuudusega, loodetakse leida soosiwat pooleholdu.

Mitmed „löögimeestest" on põgenenud kuulu järele SSSR-i. Wõimalik, et ka Eestisse on tulnud uusi mehi. Kuuldawasti ei ole Eestist lahkunud põrandaalused omal soowil, waid piiri tagant saadud käsu järele kui hästituntud isikud Eesti ametiwõimudele. —

Kas Narwa naised oskawad kududa kinnast?

Kus wiibiwad töötud naised. —

Hiljuti tekkis Narwa uus omapärane ühing, kes enesele seadis sihiks kodukäsitöö edendamise ja üldse kodutööstuse arendamise Narwas: Eesti Kodutööstuse Keskseltsi Narwa osakond. Nimetatud ühingu ellukutsujate südamesoowiks oli ka aidata wähendada Narwas walitsewat tööpuudust, muretseda tööd naistele, otsida elatiswõimalusi töötuile. Ses mõttes algas tegewus möödunud kewadel. Korraldati kursus käsitöö, nimelt kudumistöö, õpetamiseks, kus soowijad wõisid saada juhatust Keskseltsi wilunud instruktori käest t a s u t a, kes siis hiljem pidid osakonna kaudu omawalmistatud esemeid müügile saatma.

Sügisel algas osakonnas tegewus uue hooga. Muretseti materjali, kuulati tellimisi ja saadigi. Osakonna juhatus on näinud sellega palju waewa ja kaunis rohkesti kulu.

Saadi tellimisi lihtsate labakinnaste peale, arwati, neid oskab kududa iga naine. Kuulati siis ja kutsuti kudujaid kuid neid ei tule. Pöörati tööbörsi poole, et sealt saadetaks töötuid naisi. Tuli paar naist, waatasid wäljapandud proowikinnast, leidsid, et tööhind (1 kroon paari eest) on wähe, läksid ja tagasi ei tulnudki. (Külas koowad wanaeided neid 25 senti paar).

Osakonna tegelased kogu oma humaanse ettewõttega on täbaras seisukorras: kas Narwas ei olegi töötuid naisi wõi on Narwa naiste käsitöö oskus tõesti nii nõrk, et ei osata walmistada lihtsat labakinnast, milleta ju talwel ei saa läbi ei naine ega mees. —

Intriigid ÜENÜ Sompa osakonnas.

Juhatus ei anna aru oma tegewusest osakonna liikmetele.

Mõni aeg tagasi asutati Sompa ÜENÜ-ngu Sompa osakond, kuhu koondusid peamiselt kohalikud noorurid ja wanurid, kes energilise tegewuse tõttu suutsid laialdast pooleholdu wõita ümbruskonna rahwa seas.

Aegade möödumisel sai juhatuse esimehe kohale kohalik perepoeg. H. K., kes arukamaid perepoegi Sompas. Peagi tõstsid osakonna liikmed nurinat juhatuse tegewuse kohta, kes mitmed päewakorras olewad küsimused arutas omapead, mis üldkoosoleku otsustada oleks pidanud saama. Nimelt selgus, et ÜENÜ gu Sompa osakonna juhatus eesotsas hra H. K-ga saatis omal initsiatiiwil, osakonna kulul esimehele lähedal seiswa preili P. L-gi Soome Rahwaülikooli õppima. Leiti, et ÜENÜ-ga Sompa osakonna liikmete seas leidub terwe rida isikuid, kes palju andekamad kui preili P. L.

Olukord on kujunenud selliseks, et osakonna esimees H. K. ühes juhatusega korraldab agaralt peoõhtuid, millest saadud sissetulek kasutatakse ülelahe õppiwa neiu kulude katteks.

Kuidas ÜENÜ-gu Sompa osakonna omawahelised hõõrumised lahenduwad, selgub igatahes edaspidi. Resew.

Kaasüüriline pikanäpumees.

Rudolf Bandlow kooris paljaks Gustaw Bandlowi.

19. nowembril enne rong nr. 6 wäljumist Narwa jaamast, ilmus raudteepolitseisse Raudtee tän. nr. 9 elutew Gustaw B a n d l o w, 68 a. wana ja teatas, et tema kaasüüriline Rudolf Bandlow, lahkudes wõtnud ka kaasa 1. paari peetuid poolsaapaid, kaitsewärwi palituriide ja mustast nahast tühja rahatasku, millede wäärtust omanik hindab 33 kroonile. Asjade puudumist märganud kahjukannataja kell 20.00. Kuna R. Bandlow kawatses Narwast lahkuda, siis hakati teda jaamas walwama.

Peagi nähti otsitawat piletikassa juures Tallinnasse piletit lunastamas, mille peale ta jaoskonda paluti. Siin tunnistas R. Bandlow end süüdi ja andis wabatahtlikult tagasi rahatasku 2. krooni rahaga, mis tema üteluse järele saadud müüdud asjade eest, kuna aga ostja isiku nime ei teadnud nimetada.

Kaasas oli tal ka weel 10-krooniline raha, mida ta aga isikliseks omanduseks tunnistas. Kinnipeetu anti üle kriminaal politseile.

Kuulutage „Alutause Teatajas".

Kaupmees tütrega tapetud naine raskesti haawatud.

Kolmekordne weretöö Lüganuse-Warjal.

Röõwmõrtsukad trampisid saapakontsadega ja peksid püssipäraga weristatud ohwrite näod puruks.

Jälgede segamiseks laibad põlema

Ööl wastu 24 nowembrit tungisid röõwmõrtsukad Püssi wallas Warja külas Eduard Kangro kauplusesse ja surmasid laskeriistaga Ed Kangro ja tema kasutütre Olga Seestranti ning haawasid raskelt K. abikaasat Mariat, kelle ellujäämiseks lootusi Algandmete järele wiisid röõwlid peale toakraami ja kaupluse sisseseade segipaiskamist ära umbes 30—35 kuldrubla tsaari raha. Kes röõwimise toimis on seni teadmata. Jube sündmus tuli awalikuks järgmise päewa hommikul Samal päewal sõitsid Narwast sündmuskohale kriminaalpolitsei ametnikud ja kohtuurija. Röõwmõrtsukatöö olewat toimitud kahe isiku poolt

Umbes kella 1/28 paigu õhtul koputati Püssi wallas Warja külas asuwa Eduard Kangro maja köögi uksele. Ed. Kangro maja ja peenekraami kauplus asub Warja küla keskel maantee ääres ja on umbes 150 mt. naabertalust eemal.

Kohe peale koputamist

astusid kööki kaks tundmata meest

ja kutsusid äriomaniku ette kaupluseruumi, et nahka osta. Waewalt said mehed ärisse astuda, kui üks ostjaist

tõmbas wälja laskeriista

ja lasi Kangro pihta kaks pauku. K. langes sõnatult põrandale. Kangro abikaasa Maria nägi sündmust läbi awatud ukse ja langes meelemõistusetult maha. Mõne aja pärast Maria Kangro meelemärkusele tulles leidis, et lamas äriukse kõrwal põrandal. Tehes katset üles tõusta tundis ta rinnus terawat walu. Järgi katsudes leidis ta oma

pesu werega kaetuna

ja rinnas kuuli haawa. Pooluimasena jalule ajades

tundis naine suitsu lõhna.

Lähemalt järele waadates awanes jube pilt. Kaupluse leti kõrwal lamas surnult ta mees Eduard, kuna kasutütar Olga lamas surnuna elutoas.

Mõlemad laibad olid üle kallatud petrooleumiga

ja elutoas põlesid põrandale kokkukorjatud riided. Suure waewaga läks õnnetul naisel korda tuld kustutada.

Nüüd pani ta tähele, et toas kui ka äris oli kõik

kraam segi paisatud

Olles werekaotusest ja hirmust täiesti jõuetu, ei suutnud Maria Kangro majast wäljuda abi kutsumiseks ja langes uuesti põrandale, kus lamas hommikuni. Järgmise päewa hommikul, kui wäljas walgeks läks, suutis naine tuigerdada naabertallu, kus tegi sündmuse teatawaks.

Ajawiitmata teatati loost kohalikule politsei konstaablile. Maria Kangro haaw seoti kinni, kuid suure werekaotuse ja läbielatud sündmuse tõttu oli ta niiwõrt nõrk, et täpsemaid seletusi sündmuse kohta ei saanud anda.

Sama päewa lõuna paigu sõitsid Narwast sündmuse kohale kohtuuurija, kohtuarst ja kriminaalpolitsei ametnikud. Nüüd selgus, et Ed Kangrol on

rinnus kaks haawa

ja pea millegi kõwa asjaga purustatud Samuti on ka kasutütre O. Seestrandi pähe millegiga taotud ja kuulihaaw rinnus. Ka ellujäänud Maria Kangro kehal ja peas leidub peksu jälgi.

Sündmuse paigast leiti katkiselaega ja werine wene karabiiner püss. Kas püss on sündmuse kohale toodud röõwmõrtsukate poolt, on teadmata Wõimalik, et püss on K. omandus, millega mõrtsukad peale ohwrite mahalaskmist laipasi peksid, et kindel olla ohwrite surmas. Lõpuks kallasid nad laibad üle petrooleumiga ja süütasid põrandale asetatud riided, et kaotada korda saadetud kuritöö jälgi. Ollakse arwamisel, et röõwlid on ära wiinud suurem hulk wäärtasju ja 30—35 kuldrubla tsaariraha.

Kangrod olid wõrdlemisi jõukad inimesed ja nende äri läks külas wäga hästi. Eduard Kangro on 54 a. wana ja Olga Seestrand 32 a. wana. Ametiwõimude poolt sünnib laipade lahkamine kohapeal.

Mandshuuriale uus walitsus.

Aasia sõdib — Euroopa peab konwerentsi.

Rahwasteliidu nõukogu istungilt.

Pariisis kokku astunud rahwasteliidu nõukogu Mandshnuria koosolek tahab tuua lõppotsust Mandshuuria tüliküsimuse lahendamisel. Pole ime, et kogu maailm huwiga ootab selle nõupidamise tulemusi. Nõupidamise ebaõnnestumisest oleneb mitte ainult asjade areng Kauges Idas, waid ka rahwasteliidu kõlbline mõjuwõim ja poliitilise olemasolu õigustus üldse.

Millised meeleolud walitsewad Jaapanis, sellest kirjutab „Voss. Zeit." Jaapani kaastööline, kes juba kauemat aega elanud nimetatud saarteriigis.

Jaapani walitsus erakorralisel koosolekul otsustas alustada otseseid läbirääkimisi Hiinaga oma wägede tagasitõmbumise üle tingimusel, kui Hiina wõtab wastu Jaapani poolt esitatud wiis punkti:

1. Wastastikune loobumine igasugu agressiiwsest tegewusest.
2. Jaapan garanteerib Hiina territoriaalse puutumatuse.
3. Jaapan nõuab Hiina walitsuselt mõjuwaid abinõusid jaapaniwastase rahwusliikumise, eriti boikotiliikumise wastu.
4. Sama mõjuwaid abinõusid Mandshuurias elawate jaapanlaste ja korealaste elu ja waranduse kaitseks.
5. Jaapan nõuab waljut lugupidamist de jure omandatud ja lepingutes kinnitatud Jaapani eriõigustele hiina maaaladel.

Kuidas sündis röõwmõrtsukatöö.

Weretöö kordasaatjad seni tabamata.

Üksikasjalisemalt roima teostamise kohta kuuleb meie kohapealne kirjasaatja järgmist:

Hetkel, kui kaupmees otsinud tundmatute poolt palutud pasliku nahka, kõlanud hele püssipauk, mis sihitud kaupmehele. Walu peale waatamata püüdnud kaupmees end kaitsta ja wastu hakata, kuid samas kõlanud teine pauk, millele järgnenud raske oigamine, mahakukkumine ja löömise mütsud. Seejärgi tormanud mõrtsukad eluruumi, üks tormanud ahju ees soojendawa tütre juure, tütar tõstnud kas enesekaitseks wõi palumiseks mõlemad käed üles, kuid mõrtsukas sihitanud weel teise kuuli pähe. Teine roimar lasi kuuli kaupmehe abikaasale rindu, kes põrandale langes were sisse.

Ohwrid, iseäranis kaupmehe abikaasa on walu pärast ennast põrandal liigutanud, siis on mõrtsukad saapakontsadega peal trampinud ja püssipäraga tagunud näod puruks. Nähes, et kõik kolm ohwrit end enam ei liiguta ja surnud on, asunud röõwlid rüüstamisele. Kogu eluruumid on läbi puistatud ja poeruumis sahtlid, kastid ja kaup segi wisatud.

Arwatawasti on roimarid olnud kiire, wõi on neid segatud, sest osa kaupa on jäetud hunnikusse. Enne äraminekut on roimarid tulnud kuratlikule mõttele, nad on kaupmehe ja kaupmehe tütre laibad kallanud üle bensiini ja petrooleumiga ja pritsinud petrooleumi ka mööblile ning mujale. Siis on süüdanud tule põlema leiwaastja alla, mille ümber kannud kokku kaiwa materjali, et tuli kiiremini lewineks.

Põgenemine on aga tulnud suure kiirusega, sest nad on mahaunustanud ühe karabiiner püssi, millise puuosa on puruks taotud topeitute nägudele, sest karabiinerl küljes on paksult werd...

Oleks tuli kiiresti lewinud, siis oleks see kohutaw olnud, sest poes olid petrooleumi waat ja bensiininõu, millised plahwatades tule lalali paisanud oleks.

Roima kohepeal awaneb põrutawalt jõle pilt! Kaupluseruumis segipaisatud asjade ümbertõugatud kastide ja wereloikude wahel lamab kaupmees Kangro laip, läbipuuritud kahest kuulist, nägu ja nina püssipäraga purustatud, ümberringi kõikjal werepritsmeid. Toas poolpõlenud leiwaasten, põlenud korwid jne., kahes kohas suured wereloigud, seinad ja ahi punaseks pritsitud, kange petrooleumi ja wingu lõhn. Ahju ääres, nägu wastu ahju, lamab kössis justkui põlwitades preili Seestrandi elutu keha, käed ülestõstetud asendis — nii kui paluks kedagi. Prl. Seestrandi keha ja riided on üleni koos tarretanud werega, üks kuul on rinnust, teine silmast läbijooksnud.

Proua Kangro kehal ja näol on muljumine, saapa ja tagumise jäljed. Kuigi proua on elus, on ta niiwõrt rohkesti werd kaotanud, et ei saa rääkida, kuul on rinnust läbistamisel riiwanud kopsu nagu arst leidis ja raske on teada, kas ellujäämine on wõimalik.

Kas roimarid palju sularaha ja kaupa ärawiisid pole praegu täpselt teada, sest ainukest ellujäänut, pr. Kangrot ei ole wõimalik ülekuulata, kuid niipalju on teada, et neil oli kodus summa kulda, mis on aga nüüd kadunud.

Poomine romantilistel põhjustel?

Tudu külas lõpetas oma elu poomise teel taluniku poeg.

23 nowembril kell 7 õhtul leiti Tudu wallas Tudu külas karjamaal üksiku puu külge poonult samaküla talupidaja poeg E. Roosiwälli, 22. a. wana. Kohe teatati jubedast leiust politseile, kes ilmus kohale.

R—i taskude läbiotsimisel leiti pintsaku taskust kiri, millest näha et, siin tegemist enesetapmisega. R. palub mahajäätud kirjas mitte kedagi oma surmas süüdistada.

M's põhjusel R. enesetapmise toimis, kirja sisust näha ei ole. Näib, et enesetapmine sündis romantilistel põhjustel.

—

Kuuse- ja männi palkisid ostan

kohemaksetawa raha eest.

Müügil **põranda, lae ja woodri lauad.** Müügil

F. Lutsu saeweski Jõhwis.

JULIUS KRIIS

Jõhwi Kaubamaja Nr. 10

soowitab kõiksugu **hobuseriistu** ja nende tarbeid.

Reisutarbed

Surnupärjad suures walikus. Wabriku hinnad.

Pehme mööbel

Oma sadulsepa ja mööbli tööstus wõtab tellimisi uute ja paranduste peale.

16. skp. kaduma läinud suur must kollaste käppadega ja rinnaga

HAGIJAS

(Panko)

Waewatasu eest palun ära tuua Jõhwi J. Ilwes. Hoidmise ja omandamise eest hoiatan.

J. SILK ja Co

möõbli ja puusärgi tööstus

Rakwere tän. 5. Rakwere tän. 5.

Soowitab oma tööstusest walmis

puusärke

wõistlemata odawate hindadega maitserikkalt ehitatud ja korralikult walmistatud.

—— Walmistame ka **mööblit** kase, tamme ja saare puust. ——

Hinnad wõistlemata odawad.

A/S. LINAPRODUKT'i

Linaketramise ja kudumise wabrikusse linade ja takute wastu wõtmine, ja walmis tööde wälja andmine kestab wahetult. Wabrik töötab kõige suurema ja uuemate masinatega, mille tõttu töö häädus wõistlematu, tänawuse hooaja tööde pealt hinnaalandus.

Wabriku esindaja

A. Willers, Jõhwis turu plats nr. 7.

Iisaku alewikus wõtab

„Alutaguse Teataja"

tellimisi wastu

hra Karl Räbiina

Ostan

orawanahku

F. LUTS JÕHWI.

Puru ühisseltsimajas.

29. now. s. a. Naiskodukaitse Jõhwi walla jaoskonna

PIDU

1. Muusika 2. Näidend

„ONU LEPAMUK"

3. waatuses.

T A N T S. Puru puhkpillide orkestri saatel.

Algus kell 20. Einelaud. Pääsed 50 ja 40 senti ühes tantsuga.

Wastutaw toimetaja: W. Mustel   O.-Ü. „Narwa Kirjastus-Ühisuse" trükk.   Wäljaandja: o.-ü. „Narwa Kirjastus-Ühisus"